

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
PATENTŲ ĮSTATYMO NR. I-372 2 IR 51 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO DVYLIKTOJU SKIRSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos patentų įstatymo Nr. I-372 2 ir 51 straipsnių papildymo ir Įstatymo papildymo dvyliktuoju skirsniu įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas, siekiant sudaryti sąlygas 2012 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1257/2012, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą (toliau – Reglamentas Nr. 1257/2012), 4 straipsnio 2 dalies ir Europos patentų konvencijos 139 straipsnio 3 dalies įgyvendinimui, taip pat siekiant suderinti Lietuvos Respublikos patentų įstatymą su Susitarimo dėl Bendro patentų teismo 2 straipsnio f punktu, 22, 32 ir 82 straipsniais. Įgyvendinant šių teisės aktų nuostatas, Įstatymo projektu siekiama užkirsti kelią įgyti dvigubą patentinę apsaugą tam pačiam išradimui Europos patento ir bendro galiojimo Europos patento arba bendro galiojimo Europos patento ir nacionalinio patento pagalba; įtvirtinti Bendro patentų teismo sprendimus ir nutartis kaip vykdomuosius dokumentus bei reikalavimą teikiamus vykdyti Bendro patentų teismo sprendimus ir nutartis, sprendimų vykdomuosius raštus išversti į valstybinę kalbą; reglamentuoti ieškinių už Europos Sąjungos teisės pažeidimą teisingumą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Pasiūlymą dėl Įstatymo projekto parengė Lietuvos Respublikos valstybinis patentų biuras. Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Europos patentų įsigaliojimo Lietuvoje tvarka reglamentuota Patentų įstatymo 79 straipsnyje. Šio straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Europos patento savininkas per 3 mėnesius nuo paskelbimo apie patento išdavimą dienos pateikia Valstybiniam patentų biurui Europos patento išradimo apibrėžties vertimą į valstybinę kalbą ir sumoka nustatyto dydžio mokestį už vertimo paskelbimą. 79 straipsnio 5 straipsnio dalyje numatyta, kad jeigu per nurodytą terminą Europos patento išradimo apibrėžties vertimas nepateikiamas, Europos patentas laikomas *ab initio* negaliojančiu Lietuvos Respublikoje.

Ginčai dėl Europos patentų šiuo metu pirmąja instancija teisingi Vilniaus apygardos teismui, apeliacine instancija – Lietuvos apeliaciniam teismui, kasacine instancija – Lietuvos Aukščiausiam Teismui. Šių ginčų nagrinėjimo bendrąsias normas nustato Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas, specialiąsias normas – Patentų įstatymo septintasis skirsnis.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Reglamento Nr. 1257/2012 4 straipsnio 2 dalies įgyvendinimas

Reglamento Nr. 1257/2012 4 straipsnio 2 dalis numato, kad dalyvaujančios valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad, įregistravus Europos patento bendrą galiojimą ir pradėjus jį taikyti jų teritorijoje, tą dieną, kai nuoroda į Europos patento išdavimą paskelbiama Europos patentų biuletenyje, tas Europos patentas jų teritorijoje neįsigaliojotų kaip nacionalinis patentas. Šia nuostata siekiama užkirsti kelią įgyti dvigubą patentinę apsaugą tam pačiam išradimui, nes išradimas negali būti saugomas tuo pačiu metu ir Europos patento, ir bendro galiojimo Europos patento. Todėl Įstatymo projekte numatytas dvigubos patentinės apsaugos draudimas.

Reglamento Nr. 1257/2012 preambulės 18 punkte numatyta, kad prašymas dėl bendro galiojimo pateikiamas Europos patentų tarnybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nuorodos į patento išdavimą paskelbimo Europos patentų biuletenyje dienos. Tuo tarpu Patentų įstatymo

79 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Europos patento savininkas per 3 mėnesius nuo paskelbimo apie patento išdavimą dienos pateikia Valstybiniam patentų biurui Europos patento išradimo apibrėžties vertimą į valstybinę kalbą ir sumoka nustatyto dydžio mokestį už vertimo paskelbimą. Vadovaudamasis šiomis nuostatomis, Europos patento savininkas dėl to paties Europos patento galėtų pateikti dokumentus tiek pagal Patentų įstatymo 79 straipsnio 2 dalį, tiek prašymą dėl bendro galiojimo pagal Reglamentą Nr. 1257/2012. Dėl šios priežasties Patentų įstatyme siūloma įtvirtinti nuostatą, pagal kurią įsigaliojęs Lietuvoje Europos patentas būtų laikomas *ab initio* negaliojančiu Lietuvos Respublikoje, jeigu šiam Europos patentui buvo įregistruotas bendras galiojimas pagal Reglamentą Nr. 1257/2012.

Europos patentų konvencijos 139 straipsnio 3 dalies įgyvendinimas

Pagal Europos patentų konvencijos 139 straipsnio 3 dalį kiekviena Susitariančioji Valstybė gali nustatyti, ar išradimą, paskelbtą Europos patento paraiškoje ar patente ir nacionalinėje paraiškoje ar patente, kurie turi tą pačią padavimo datą arba, jei prašoma suteikti prioritetą, tą pačią prioriteto datą, gali vienu metu apsaugoti abi paraiškos ar abu patentai ir kokiomis sąlygomis ta apsauga gali būti įgyvendinta. Ši konvencijos nuostata jau yra įgyvendinta Patentų įstatymo 83 straipsnyje Lietuvoje įsigaliojančių Europos patentų atžvilgiu, todėl konvencijos nuostatą tikslinga įgyvendinti ir bendro galiojimo Europos patentų atžvilgiu. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte numatoma, kad jeigu bendro galiojimo Europos patentas ir pagal Patentų įstatymą išduotas patentas, turintys tą pačią padavimo arba prioriteto datą, buvo išduoti tam pačiam asmeniui ar jo teisių perėmėjui už tą patį išradimą, pagal Patentų įstatymą išduotas patentas netenka galios nuo tos datos, kai pasibaigia bendro galiojimo Europos patentui užprotestuoti skirtas laikas ir protestas nebuvo gautas, arba nuo tos datos, kai, atsižvelgus į protestą, buvo priimtas sprendimas bendro galiojimo Europos patentą palikti galioti.

Susitarimo dėl Bendro patentų teismo įgyvendinimas

Ratifikavus Susitarimą dėl Bendro patentų teismo, ginčai dėl Europos patentų ir bendro galiojimo Europos patentų bus teisingi Bendram patentų teismui. Atsižvelgiant į tai, numatoma papildyti Patentų įstatymo 51 straipsnį, nurodant, kad Bendras patentų teismas nagrinėja ginčus dėl Europos patentų ir bendro galiojimo Europos patentų pagal Susitarimą dėl Bendro patentų teismo.

Vadovaujantis Susitarimo dėl Bendro patentų teismo 82 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 587 straipsnio 3 punktu, Įstatymo projekte numatoma, kad Bendro patentų teismo sprendimai ir nutartys yra vykdomieji dokumentai. Remiantis šia nuostata, Bendro patentų teismo sprendimai ir nutartys būtų teisinis pagrindas atlikti vykdomuosius veiksmus. Kadangi Bendro patentų teismo sprendimai ir nutartys bus priimami, sprendimų vykdomieji raštai bus išduodami ne lietuvių kalba, įtvirtinama, jog vykdymui Lietuvos Respublikoje teikiami Bendro patentų teismo sprendimai ar nutartys, sprendimų vykdomieji rašai turi būti išversti į valstybinę kalbą.

Taip pat Įstatymo projekte, įgyvendinant Susitarimo dėl Bendro patentų teismo 22 straipsnio 2 dalį, numatoma, kad ieškinys dėl žalos, atsiradusios dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo, pareiškiamas Vilniaus apygardos teismui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą, Lietuvos teisinė sistema bus suderinta su tarptautiniais ir Europos Sąjungos teisės aktais, įgyvendinančiais Europos patentų sistemos reformą, bus sukurtas didesnis teisinis aiškumas dėl bendro galiojimo Europos patentų teisių įgyvendinimo Lietuvoje. Neigiamų priimto įstatymo pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymas kriminogeninei situacijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Numatomas teisinis reguliavimas sukurs didesnę teisinį aiškumą Europos patentų ir bendro galiojimo Europos patentų savininkams, taip pat asmenims, dalyvaujantiems bylose dėl Europos patentų ar bendro galiojimo Europos patentų pažeidimų ar pripažinimo negaliojančiais.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymo projektas tiesiogiai susijęs su Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Susitarimo dėl Bendro patentų teismo ratifikavimo projektu.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projekto įgyvendinimui reikės pakeisti Europos patentų paraiškų padavimo ir Europos patentų galiojimo Lietuvos Respublikoje (išplėtimo į Lietuvos Respubliką) tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos valstybinio patentų biuro direktoriaus 2006 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 3R-29. Įstatymo projekte numatyta, kad Valstybinis patentų biuras iki įstatymo įsigaliojimo priima įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės finansinių išteklių nereikės.

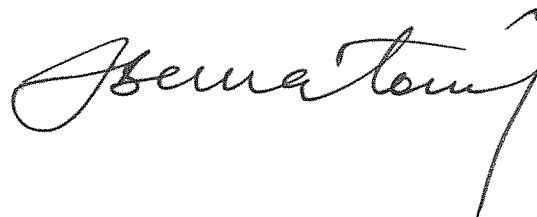
13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas buvo pateiktas derinti Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, Nacionalinei teismų administracijai, taip pat asocijuotoms verslo struktūroms.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Bendras patentų teismas, patentas, Europos patentas, bendro galiojimo Europos patentas.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatonis